

Finto-projektin ohjausryhmän kokous 29.10.2018

Aika	Maanantai 29.10.2018, klo 13.00–15.00
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian auditorio, Yliopistonkatu 1, 2 krs.
Jäsenet	neuvotteleva virkamies Riitta Autere, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja) neuvotteleva virkamies Dea Crichton-Turley, työ- ja elinkeinoministeriö kehittämispäällikkö Vili Haukkovaara, Kansallisarkisto johtaja Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto kulttuuriasiainneuvos Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö yksikön päällikkö Kaisa Kuhmonen, valtioneuvoston kanslia ylitarkastaja Sami Niinimäki, opetus- ja kulttuuriministeriö kehittämispäällikkö Jukka Saarinen, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura johtaja Liisa Savolainen, Kansalliskirjasto arkistopäällikkö Elina Selkälä, Yle johtaja Katri Seppälä, Sanastokeskus TSK ry ylikirjastonhoitaja Pia Södergård, Suomen yliopistokirjastojen verkosto johtava asiantuntija Esa Tiainen, Maanmittauslaitos
Esittelijä	kehittämispäällikkö Mikko Lappalainen, Kansalliskirjasto/Finto-projekti
Sihteeri	tietoasiantuntija Mirja Anttila, Kansalliskirjasto/Finto-projekti
Kutsutut asiantuntijat	tietoasiantuntija Tuomas Palonen, Kansalliskirjasto/Finto-projekti tietojärjestelmäasiantuntija Joeli Takala, Kansalliskirjasto/Finto-projekti

Esityslista

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Esitys
Avataan kokous, esityslista hyväksytään.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01. Käytiin esittelykierros. Esityslista hyväksyttiin.

2. Finton yhteistyöverkoston toiminnan vakiinnuttaminen ja ylläpitovaiheen edellyttämien prosessien koordinointi

Finton nykyinen projektikausi päättyy vuoden lopussa. Finton projektivaiheen jälkeistä pysyvää toimintaa ohjaamaan on kaavailtu yhteistyöverkostoa, joka voisi koostua ohjausryhmän ja laajennetun projektiryhmän jäsenorganisaatioiden edustajista. Keskustellaan siitä, miten toiminnan ohjaus järjestetään, ja mikä on nykyisten ryhmien rooli jatkossa.

Esitys
Mikko Lappalainen alustaa keskustelua, päätetään etenemisestä.

Keskustelu
Keskusteltiin siitä, kannattaako toiminnan ohjauksesta päättää vasta myöhemmin, kun tuotantovaiheen rahoitus on kokonaisuudessaan selvillä. Todettiin, että OKM voi rahoittaa

29.10.2018

toimintaa vain oman toimialueensa osalta, ja VM:n osalta YTI-kärkihankerahoituksen päättyessä kansalliset palvelut keskitetään VRK:lle. Dea Crichton-Turley nosti esiin huolen siitä, miten jatkuva palveluntuotanto muistiorganisaatioille rahoitetaan, ja miten poikkihallinnollinen toiminta järjestetään YTI:n kaavailmassa tietoalueyhteistyössä.

Riitta Autere kysyi, onko tarpeen yhdistää jatkossa esim. Laajennettu projektiryhmä ja Ontologiakehittäjien pienryhmä. Todettiin, että päällekkäisiin toimintoihin ei ole varaa, mutta nykyinen malli on toimiva, koska Laajennetussa projektiryhmässä ovat edustettuina myös käyttäjätahot, kun taas pienryhmässä voidaan keskustella yksityiskohtaisella käytännön tasolla. Työnjaon selkeyttämistä ja viestintää voidaan kuitenkin vielä kehittää.

Riitta Autere ehdotti, että yhteistyöverkosto perustettaisiin kuitenkin jo nyt, ja että se voisi olla osa yhteentoimivuuden hallintamallia. Sovittiin, että Kansalliskirjasto koordinoi verkoston perustamista.

Päätös

Perustetaan yhteistyöverkosto. Kansalliskirjasto kutsuu osallistujat.

3. Finton ontologioiden käyttöönotto-ohjeistus järjestelmäkehitykseen

Finto on laatinut ontologioiden käyttöönotto-ohjeistuksen (Liite 1) erityisesti tietojärjestelmien vaatimusmäärittelyprosessia ajatellen. Tavoitteena on varmistaa, että ontologioita osataan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti eri järjestelmissä.

Esitys

Tuomas Palonen esittelee. Päätetään, miten dokumentti viimeistellään ja millä jakelulla siitä viestitään.

Keskustelu

Kohtaan vapaista asiasanoista toivottiin tarkennusta. Katri Seppälä huomautti, että kohtaa muiden kuin kuvailukäyttöön tarkoitettujen käsitteiden poisrajauksesta tulee selkeyttää, jotta sen ei tulkita tarkoittavan näiden poisrajausta hierarkiasta kokonaan. Todettiin, että järjestelmäkehittäjiä varten tarvitaan vielä yksityiskohtaisempi kuvaus. Tuomas esitti, että tekninen ohjeistus luodaan tämän yleistajuisemman ohjeistuksen rinnalle ja yleistajuisesta ohjeistuksesta muodostetaan kustakin tekstin kohdasta erikseen linkitys tekniseen ohjeistukseen.

Päätös

Lisätään ohjeistukseen esitetyt tarkennukset. Luodaan tekninen ohjeistus ja lisätään linkit yleistajuisesta ohjeistuksesta tekniseen ohjeistukseen. Viestitään sopivia kanavia pitkin.

4. Finton ontologioiden julkaisuputken prosessikuvaus

Yleisen suomalaisen ontologian julkaisuputken prosessikuvaus on laadittu erityisesti julkaisun sujuvoittamista ja automatisointia ajatellen.

Esitys

Joeli Takala esittelee kuvausta. Tiedoksi.

Keskustelu

Todettiin kansainvälisen yhteistyön olevan tärkeää. Automaattista validaattoria pidettiin hyvänä kehitysehdotuksena. Katri Seppälä huomautti, että selainpohjaisen editorin tulisi tarkoittaa myös uutta mallia ontologioiden ylläpitoon; erillään tapahtuva ylläpito yhdistettynä selainpohjaiseen

editoriin voisi olla nykykäytäntöä huonompi ratkaisu. Joeli huomautti, että selainpohjainen editori ei tarkoita sitä, että kuka tahansa voisi päivittää ontologiaa.

5. Nimitietopalvelu ja Finto

KAM-sektorin yhteisen Nimitietopalvelun mahdollisuutta selvitettiin KDK-hankkeessa. Tänä vuonna on laadittu suunnitelma pilottiprojektista, jossa luotaisiin Finton Skosmos-arkkitehtuurin laajennukseen perustuva pilottitoteutus. Projektin tavoitteena on lisäksi tutkia Nimitietopalvelun mahdollisuuksia myös KAM-sektorin ulkopuolella.

Esitys

Matias Frosterus esittelee nimitietopalvelusuunnitelman. Tiedoksi.

Esitys siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

6. Suomalainen lajityyppi- ja muotosanasto (SLM) on julkaistu Fintossa

Suomalainen lajityyppi- ja muotosanasto on YSA, Kaunokki ja MUSA -sanastojen teoksen lajia kuvaavista termeistä koottu työkalu aineiston lajityypin tai genren kuvailuun. Kirjastojen sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokoama sanasto valmistui keväällä.

Esitys

Mirja Anttila esittelee. Tiedoksi.

7. Vuoden 2019 toiminnan suunnittelu

Finton vuoden 2019 toiminnan suunnittelu on aloitettu.

Esitys

Mikko Lappalainen esittelee alustavia suunnitelmia. Päätetään suunnittelutyön etenemisestä.

Keskustelu

Todettiin, että toiminnan mahdolliset päällekkäisyydet YTI:n terminologisten sanastojen kokonaisuuden kanssa pitää selvittää ja käydä läpi. Katri Seppälä kysyi, miksi tietoa on tarpeen siirtää Y-sanastotyökalusta Fintoon. Keskusteltiin siitä, onko tarkoituksenmukaisempaa erottaa terminologinen sanastotyö kokonaan Y-työkaluihin, vai onko julkaisu myös Fintossa hyödyksi kuvailutyössä. Katri huomautti, että terminologisia sanastoja ei ole järkevää sellaisenaan käyttää kuvailussa, vaan termit pitää yhdistää osaksi ontologiaa. Mikko totesi, että yhteentoimivuus pitää kuitenkin varmistaa. Kokonaisuus ei saa olla käyttäjän kannalta sekava. Todettiin, että työnjakoa Finton ja Y-työkalujen välillä on pyritty tekemään, mutta keskustelua VRK:n kanssa tarvitaan edelleen.

Päätös

Palataan 2019 toiminnan suunnitteluun seuraavassa kokouksessa. Jatketaan keskustelua VM:n, OKM:n, VRK:n ja Kansalliskirjaston kesken.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Esitys

Päätetään seuraavan ohjausryhmän kokouksen ajankohta.

Päätös

29.10.2018

Seuraava kokous pidetään 9.1. klo 13-15.

9. Muut asiat

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.07.

LIITTEET

Liite 1: Finton ontologioiden käyttöönotto-ohjeistus järjestelmäkehitykseen